

Zdroj: www.spolecnost89.cz

Céčka, Vitacit a Holky z naší školky

Lidé rádi vzpomínají na své dětství. Na patře jim zůstává chuť oblíbených pochoutek, v uších zní playlist tehdejších hitů, to, s čím si hráli, je již dávno zapomenuto.

Jak je to s dětmi a mládeží 70. a 80. let minulého století? S čím si hráli? Co rádi jedli a pili? Jak se oblékali? Co poslouchali? Které filmy a televizní pořady je bavily?

Přečti si následující text a prohlédni si dobové fotografie. Vstup alespoň na chvíli do života mládeže normalizační éry.

Oblíbené pochoutky

Pokud zasedneš k televizi a přepínáš mezi dvěma tehdy jedinými existujícími československými programy, můžeš zachytit na naše území pronikající signál nějaké německé nebo rakouské televize. Zrovna běží reklama a ty jsi fascinován/a množstvím výrobků, které tvým „kamarádům“ ze Západu nabízí rozvinutý trh. Ty se musíš spokojit se sortimentem o mnoho chudším. Přesto máš spoustu oblíbených pochoutek, které si můžeš kdykoli koupit – jsou chutné a cenově dostupné.

Zdroj: www.iDNES.cz

Zdroj: www.iDNES.cz

Mezi oblíbené pochoutky patří žvýkačky. Vlastnit obaly od západních žvýkaček je snem každého dítěte. Žvýkačka Pedro stojí 1 Kčs, je červené barvy a nádherně se z ní dělají bubliny. Pokud ti rodiče přidají, můžeš si zakoupit žvýkačku Bajo. Ukrývá v sobě obrázek. Stojí ale 2,50 Kčs. Pro ilustraci: za tu cenu si můžeš koupit skoro 10 rohlíků.

Fotografie použity se svolením iDnes.cz

K pití si můžeš vybrat z mnoha značek limonád. Jejich ceny nepřesahují dvě koruny. Výjimkou jsou drahé limonády: Coca-Cola, Pepsi-Cola, ty stojí kolem pěti korun, a to je pro tebe hodně moc. S těmito limonádami se setkáš nanejvýš na Vánoce nebo při nějaké oslavě. K nejoblíbenějším patří Citrocola, Kofola, Broňa a další. Limonády i pivo jsou k dostání pouze ve skleněných lahvích. Vlastnit limonádu v plechovce je „těžká frajeřina“. Plechovkové nápoje jsou totiž symbolem kapitalismu. Hodně tvých kamarádů a kamarádek – pokud se dostanou do ciziny – prohrabává popelnice, vybírá z nich plechovky a doma pak předvádí nadšeným divákům svou sbírku.

Zdroj: www.iDNES.cz

Zdroj: www.iDNES.cz

Zdroj: www.iDNES.cz

Přesto – limonáda je spíše pro chuť a existují levnější pitiva. Doma si spíše připravuješ sífon ve speciální láhvi, kam naliješ vodu, kterou následně nasytíš oxidem uhličitým ze speciálních bombiček. K nejčastějším nápojům mládeže ovšem patří běžná voda se šťávou. Populární jsou nápoje v prášku, mezi které patří tzv. Šumienka neboli „šumák“, a červený prášek nakyslé chuti - Vitacit. Oblíbenou zábavou je nasypat si Vitacit do dlaně a následně jej slízat. Prášek má ještě jedno využití – pokud chce žák, student nebo učeň simulovat nemoc, nasype si prášek do krku. Ten pak dostane zarudlý nádech a paní doktorka již předepisuje týden v posteli.

Zdroj: www.iDNES.cz

Samořejmě máš rád/a zmrzlinu. Na zakoupení obyčejné točené zmrzliny potřebuješ 1,40 Kčs, na malou porci ti stačí sedmdesát haléřů. Kromě toho máš k dispozici výběr zmrzlin v kelímku, jako jsou např. oblíbené ovocné dřeně nebo tzv. polárka.

Hry

Zdroj: www.iDNES.cz

To, co vidíš na obrázku, představuje pro tebe v době školní docházky hotový poklad.

Pozorně se podívej, jedná se o kousky umělé hmoty ve tvaru písmene C. Původně jsou určené pro zhotovování závěsů.

Stává se však něco neuvěřitelného: líbí se dětem. Ty o ně hraješ normální „čáru“. Kdo dokáže hodit své „céčko“ blíže k vyznačené metě, vyhrává „céčka“ ostatních. Typické pro tehdejší ekonomiku je, že nereaguje na zvýšenou poptávku.

Cěčka jsou nedostatkovým zbožím. Postupně začínají mezi dětmi fungovat jako platidlo: dá se za ně vyměnit takřka vše. Jsou zaznamenány případy, kdy dítě vymění za hrst céček např. tehdy velice drahou audiotechniku.

V osmdesátých letech začínají být oblíbené také různé elektronické hry, předchůdkyně dnešních gameboyů. Dovážejí se ze Sovětského svazu. K nejoblíbenějším patří hra, na které se vlk známý ze seriálu Jen počkej, zajíci snaží zachytit do košíku co nejvíce vajec padajících stále větší rychlostí.

Zdroj: www.iDNES.cz

Apropo, elektronika....

Elektronika je drahá a nekvalitní – ta kvalitní ze Západu je zase nedostupná. V době tvého dospívání málokdo vlastní video nebo počítač. Ve škole můžeš pracovat na školním počítači s názvem IQ 151, s pamětí RAM 32 KB. Je k němu připojen černobílý monitor a kazetový magnetofon. Ze zahraničí k nám občas proniknou kvalitnější počítače, např. ZX Spektrum, Sinclair nebo Commodore. V roce 1987 se na našem trhu objevuje kvalitnější počítač S názvem Didaktik Gama za 6 200 Kč (pro představu: průměrná hrubá mzda činila na konci 80. let přibližně 3 000 Kčs).

Zdroj: www.iDNES.cz

Zdroj: www.iDNES.cz

Co se týká audiotechniky, musíš se spokojit buď s gramofonem, který přehrává vinylové desky nebo se starým magnetofonem, jenž přehrává speciální pásky. Do módy ovšem začínají přicházet kazetové přehrávače, zejména tzv. walkmany.

· Fotografie použity se svolením iDnes.cz

· Fotografie použity se svolením iDnes.cz

Móda a muzika

Pokud chceš zdárně proplouvat životem, zbytečně svým oblečením neprovokuj. Symbolem vzpoury mohou být maličkosti: přehnaný make-up u dívek (učitelka vás pošle nekompromisně se umýt), tričko z ciziny s anglickým nápisem (okamžitě převléci), dlouhé vlasy ...

Dospíváš v osmdesátých letech a světem letí diskotéková vlna. Rád by ses třeba oblékal jako tví souputníci ze Západu, ale sortiment v obchodech ti nic takového nedovoluje. Je však možné si opatřit např. vytahané barevné tričko, obléci si extrémně úzké kalhoty, tzv. mrkváče, na nohy obout tenisky a vyrazit na diskotéku.

Pokud jsi fanoušek tvrdé muziky, je z tebe tzv. metalák. Oblékáš těžce sehnanou „džísku“ a nosíš dlouhé „háro“. Pokud fandíš skupině Depeche Mode, je z tebe „depešák“: chodíš v černém oblečení, tvým nohám dominují černé boty s vykrojeným nártem, který zdobí bílé ponožky. Můžeš se také pokoušet být punkerem, za pomoci cukrové vody si načesat „číro“, ale to už je příliš. Budeš považován za výrazně asociální stvoření a staneš se objektem zájmu policie.

Zdroj: www.iDNES.cz

Na diskotéce si můžeš „zatrásat“ např. na muziku populárních italských zpěváků, jako jsou např. Richi e Poveri (jednu jejich píseň pod názvem Mára má rýmu paroduje Těžkej Pokondr). Domácí hudební scéna nabízí jednoduché diskotékové písně, které vychází zejména z dílny Františka Janečka a jeho skupiny Kroky. Mezi nejpoblárnější zpěváky patří Michal David, Pavel Horňák, Josef Melen (píseň Ne, pětku ne) a zejména populární dvojice Kotvald - Hložek s nezapomenutelnou písní Holky z naší školky. Mezi kapelami dominuje nestárnoucí Olympic, éterem často zní zejména jeho píseň Jasná zpráva.

Film, televize, časopisy

Máš velkou výhodu: nemusíš vysedávat u televize, protože televizní program je většinou nudný a nezajímavý. Můžeš klidně běhat venku a spalovat kalorie. Popravdě řečeno, k dispozici jsou pouze dva televizní kanály – 1. a 2. program. Programovou skladbu tvoří hlavně různé pořady propagující komunistickou ideologii, sovětské filmy atd. Část vysílání probíhá ve slovenštině. Zábavných pořadů je pomálu. V sobotu a v neděli si přivstaň: běží Pionýrská vlaštovka a Studio Kamarád, jedná se o pořady určené pro děti a mládež plné pohádek a písniček, ve středu k nim přibude pořad Vega a ve čtvrtek odpoledne Magion. S populární muzikou se můžeš seznámit v pořadech Triangl, Rhytmick (moderuje Miro Žbirka) a Televizní klub mladých.

Pokud tě vaši nechají dívat večer, můžeš sledovat tehdejší populární seriálovou tvorbu: Třicet případů majora Zemana (seriál oslavující prakticky komunistické tajné policie, a zejména velice oblíbené seriály Jaroslava Dietla, k nimž nepochybně patří Nemocnice na kraji města, Synové a dcery Jakuba skláře, Inženýrská odysea, Okres na severu apod. Na konci osmdesátých let běží populární seriál popisující trampoty vojenské základní služby Chlapci a chlapi a seriál Třetí patro líčící životní styl učňovské mládeže. Kvalitních filmů je pomálu. Programová skladba bývá pestřejší 21. srpna. Tehdy hrozí, že by si občané připomněli smutné výročí obsazení Československa sovětskou armádou r. 1968. V televizi jdou proto zajímavé filmy (např. tehdy populární Angelika), aby lidé zůstali doma a nevycházeli do ulic.

V kině můžeš zhlédnout zejména populární filmy s Luis de Funese (série Četníků), populární je dvojice Terrence Hill a Bud Spencer nebo již zmíněné filmy o Angelice.

A co tvoje oblíbené časopisy? Je s nimi potíž. Jdou špatně sehnat. Proto si ráno musíš přivstat a vyrazit do trafiky, třeba se ti to povede. Na dračku jde zejména časopis ABC, který nabízí různé vystřihovánky a komiksové seriály (populární je zejména komiks Strážci, což je laciná napodobenina zakázaných Rychlých šípů). Velice těžké je opatřit si komiksový časopis Čtyřlístek. Musíš mít známou trafikantku.

Zdroj: www.iDNES.cz